



İŞ DÜNYASI UMUTLU: YENİ DÖNEME KALKINMA DAMGA VURACAK

İş dünyasını da 'Terörsüz Türkiye' heyecanı sardı. İş örgütlerinin temsilcileri, terör örgütü PKK'nın fesih ve silah bırakma kararı sonrasında arka arkaya açıklamalarda bulundu. İşte öne çıkan mesajlar...

İstanbul Ticaret Odası (İTO) Başkanı Şekib Avdagiç, sosyal medya hesabından yaptığı paylaşımda, yeni döneme damgasını vuracak kavramların artık "kardeşlik, demokrasi, kalkınma ve büyüme, refah, üretim, yatırım ve istihdam" olacağına işaret etti. Türk iş dünyası olarak 'Terörsüz Türkiye'nin gerçekleşmesinde payı ve katkısı olan her kesimi ve kişiyi takdirle andıklarını ifade eden Avdagiç, Türkiye'nin ekonomik açıdan gerçek potansiyelini ortaya koymasının önündeki bir engeli daha kaldırdığını görmekten sevinç duyduklarını vurguladı.

TARİHİ EŞİK

Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu (DEİK) Başkanı Nail Olpak, Türkiye'nin barış, huzur ve güven iklimiyle adım atacağı güçlü bir gelecek için tarihi eşikte olduğunu belirtti. Olpak, "Karşılıklı diyalog kanallarının açık tutularak, siyaset zemininde ilerleyen 'Terörsüz

Türkiye' sürecinin somut sonuçlarının eksiksiz ve kesin biçimde bir an önce alınmasını temenni ediyoruz" dedi.

İstanbul Sanayi Odası Başkanı Erdal Bahçıvan, gündeme ilişkin "Bugün barış adına ülkemizde tarihi bir gün" yorumunu yaptı. Bahçıvan, "47 yıllık bir süreç tarih olurken; 'Barışın Ülkesi Türkiye' yolunda silahların susması, barışın önünün açılması ülkemiz ve gelecek kuşaklar adına son derece sevindirici. Barış rüzgârlarının dünyada da esmeye başladığı bir dönemde 'Barışın Ülkesi Türkiye' hedefi için bundan sonra da kararlılıkla mücadele edilmesi, gerekli adımların güven ve samimiyetle atılması en önemli hususu oluşturuyor. En çok anneleri sevindiren bu sürecin başarıyla hedefine ulaşmasını, kalıcı barışa kavuşmamızı içten duygularla temenni ediyorum" diye konuştu.

Anadolu Aslanları İş Adamları Derneği (ASKON) Genel Başkanı

Orhan Aydın, "Güvenlik ortamının iyileşmesi risk unsurlarını azaltacak, yatırım iklimini canlandıracaktır. Başta yerli ve yabancı yatırımcılar için özellikle bu bölge daha cazip hale gelecektir. Turizm, inşaat ve hizmet sektörü bölgede daha da aktif olacaktır. Bölge daha çok altyapı projeleri ile yatırım imkânına sahip olacaktır" dedi.

Önder Sanayici İşadamları Derneği (ÖNSİAD) Yönetim Kurulu Başkanı Ekrem Kap, "Türkiye iş dünyası olarak bu büyük başarının sadece siyasal değil aynı zamanda ekonomik bir fırsata dönüştürülmesi gerektiğine inanıyoruz. Terörden arınmış bir Türkiye demek, yatırım ortamının güçlenmesi demektir. İç barışın pekişmesi, üretim motivasyonunun artması demektir. Ulusal birlik, küresel rekabette daha sağlam duruş demektir" değerlendirmesinde bulundu.



TERÖRSÜZ TÜRKİYE, ÜMITLERİ YEŞERTTİ

Para silaha değil kalkınmaya akacak

Terörsüz Türkiye sürecinde PKK'nın, örgütün feshedildiğini açıklamasından sonra bölgede umutlar yeşerdi. Yeni dönemde bölgede silahlar değil artık 'ticaret' konuşacak. Huzur ve güvenin sağlanmasıyla turizm, gıda ve **sanayi** sektörleri başta olmak üzere bölgenin kalkınmasıyla refah artacak.

TÜRKİYE 41 YILLIK PRANGADAN KURTULDU

İstanbul Ticaret Odası (İTO) Başkanı Şekib Avdagıç, Türkiye'nin yeni bir döneme girdiğini belirterek "21. yüzyılın 'Türkiye Yüzyılı' olması yolunda ülkemiz önemli bir prangadan kurtuldu. Eğitimden sağlığa,



Şekib Avdagıç

altyapıdan yeni iş yatırımlarına, turizmden ticarete kadar Türkiye'yi başta doğu ve güney doğu bölgelerimiz olmak üzere yeni bir dönem bekliyor. Bu yeni döneme damgasını vuracak kavramlar 'kardeşlik, demokrasi, kalkınma ve büyüme, refah, üretim, yatırım ve istihdam olacak. 41 yıl sonra 'kesin bir kararlılıkla' varılan bu aşamada, dikkatli bir planlamayla üretimde, ticaretle, istihdam ve ihracatı geliştirmede olumlu sonuçlar elde edileceğine inanıyoruz" değerlendirmesinde bulundu.

DÜNYADA İLK 10 EKONOMİ ARASINA GİRERİZ

Avdagıç, yerli ve yabancı yatırımcının yatırım için şart gördüğü güven ortamındaki artışın ekonomimize olumlu yansıtacağına işaret ederek şöyle devam etti: Risk algıları minimum seviyeye inecek, uzun dönemde iktisadi kazanımlarımız çoğaltmada, sözcüğümi dünyanın ilk 10 büyük ekonomisi arasına girmeye cabamızda önemli bir başlangıç noktası olacaktır. Bunun güçlü beklentisi içindeyiz. Bilhassa bölgesel istikrara yapacağı etkiyi kısa dönemde hissedeceğimizi, Irak, Suriye ve İran başta olmak üzere yakın ve uzak komşularımızla karşılıklı yatırımlarımız hızlandıracağımızı düşünüyoruz.

TÜRKİYE İÇİN TARİHİ FIRSAT

TİM Başkanı Mustafa Gültepe de terörsüz Türkiye'nin tarihi bir fırsat olduğunu belirterek "Barış ve huzur ortamının şekillendireceği yeni dönemde kaynaklarımızı üretime ve yatırıma dönüştürmemiz hâlinde toplumsal refahı çok hızla bir üst seviyeye taşıyabileceğimize ve Türkiye'yi ihracatta ilk 10 ülke arasına çıkarma hedefimize daha hızlı ulaşabileceğimize yürekten inanıyorum" ifadesini kullandı.



Mustafa Gültepe

KÜRESEL AKTÖR OLURUZ

İSO Başkanı Erdal Bahçivan "Barışın yolunda silahların susması, barışın önünün açılması ülkemiz ve gelecek kuşaklar adına son derece sevindirici" derken



Erdal Bahçivan

Ankara Ticaret Odası (ATO) Yönetim Kurulu Başkanı Gürsel Baran "PKK'nın silah bırakma ve feshetme karar, ülkemiz açısından tarihi bir dönüm noktasıdır. Bu adım, güvenlik risklerinin azalmasıyla yatırım ortamının iyileşmesine, üretim ve istihdamın artmasına, özellikle de Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgelerimizin ekonomik olarak yeniden ayağa kalkmasına büyük katkı sağlayacaktır. Terörsüz bir Türkiye, hem bölgesel hem de küresel düzeyde güçlü bir aktör olacaktır" dedi.

PARA ALTYAPI VE YATIRIMA AKACAK

ASKON Başkanı Orhan Aydın da silaha akan paranın artık yatırıma yöneleceğini söyledi. Ülke olarak 3.5 trilyon dolar bulan çok ciddi bir bütçe kaleminin güvenlik meselelerine aktarıldığını hatırlatan Aydın, bundan böyle askerî operasyon maliyetlerinin azalarak, buradan elde edilen kaynağın eğitim, sağlık, teknoloji, altyapı hizmetlerine daha fazla yönlendirileceğini, ülkenin daha hızlı büyümesi ve refahına büyük katkı sağlanacağını bildirdi.



Orhan Aydın

TERÖRSÜZ Türkiye ile 41 yıllık pranga son bulurken, huzur ve güvenin sağlanmasıyla turizm, gıda ve **sanayi** sektörleri başta olmak üzere bölgenin kalkınmasıyla refah artacak. İş dünyası temsilcileri yeni dönemde paranın silahlara değil altyapı ve yatırıma akacağını dile getirdi.



BORSA COŞTU

Terör örgütünün kendisini feshetmesi, para piyasalarında kendini gösterdi. Borsada savunma sanayi hisseleri düşerken, Sınai Endeksi %2.50, Bankacılık ve Hizmetler Endeksi de yüzde 3 yükseldi. BİST 100, günü ortalama yüzde 3 yükselişle tamamladı.

NAİL OLPAR:

Pozitif kazanımlar için güven ortamı oluşacak

● Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu (DEİK) Başkanı Nail Olpak Türkiye'nin barış, huzur ve güven iklimiyle adım atacağı güçlü bir gelecek için tarihi eşikte olduğunu söyledi. Olpak "Bugüne kadar terör sebebiyle yitirdiğimiz canlarımız, kayıplarımızın insani boyutu bakımından çok ağır bir acıyı yüreklerimize kazıdı. Terörle mücadelenin ekonomik boyutunda ise ülkemizin kaynaklarının harcadığı çok büyük bir bedel ödendi. Ümit ediyoruz ki, 'Terörsüz Türkiye' ile birlikte ekonominin en önemli ayaklarından biri olan beklenti yönetiminde de hem daha olumlu işleyen bir ticaret iklimi hem de pozitif kazanımların önünü açan yeni bir güven ortamı oluşacaktır. 'Terörsüz Türkiye' sürecinin olumlu adımlarla bir an önce nihayete ermesini bekliyoruz" ifadelerini kullandı.

Sadece siyasi değil ekonomik bir devrim

● Diyarbakır **Sanayidi** ve İş Dünyası Derneği (DISİDER) Yönetim Kurulu Başkanı Şeyhmus Akbaş, terörsüz Türkiye'yi sadece siyasal bir kazanım değil; aynı zamanda ekonomik, sosyal ve insani bir devrim olarak nitelendirdi. DISİDER olarak, ülkenin en büyük sorunlarından biri olan terör meselesinde tarihi bir eşişin aşılacağını memnuniyetle karşıladıklarını dile getiren Akbaş, PKK'nın silah bırakma ve örgütsel varlığına son verme kararının, ülke için büyük bir fırsat, bölge için ise âdeta yeni bir başlangıç olduğunu ifade etti. Akbaş "Bölgemizde onlarca yıl boyunca süren çatışma ortamı, yatırım, üretimi, istihdamı ve toplumsal huzuru derinden etkilemiştir. Artık barışın, huzurun ve kalkınmanın zamanı gelmiştir. Diyarbakır iş dünyası olarak bu yeni dönemi, üretimi artırmak, gençlerimizle iş imkanı sunmak, kadınlarımızın üretime katmak ve bölgemizi refahın merkezi hâline getirmek için bir fırsat olarak görüyoruz" diye konuştu.

PKK, varlığını sonlandırdı!

Terör örgütü PKK, silahlı mücadeleyi sonlandırma ve örgütsel yapısını feshetme kararı aldığını duyurdu. Yayımlanan bildiride, örgütün "misyonunu tamamladığı" açıklandı

MHP lideri Bahçeli'nin, PKK'nın kendini feshetmesine yönelik Abdullah Öcalan'a çağrısıyla başlayan süreçte, beklenen açıklama geldi. Yayımlanan bildiride, 5-7 Mayıs'ta toplanan kongrede örgütün, "pratikleşme süreci" Öcalan tarafından yönetilmek ve yürütülmek üzere, "PKK'nin örgütsel yapısının feshe-

dilmesi ve silahlı mücadele yöntemini sonlandırması kararlarını alarak, PKK adıyla yürütülen çalışmalarını sonlandırdığı" belirtildi. Bildiride, "PKK'nin Olağanüstü 12. Kongresi, PKK mücadelesinin halkımız üzerindeki inkâr ve imhasiyesi parçaladığını, Kürt sorununu demokratik siyaset yoluyla çözüme

noktasına getirdiğini, bu yönüyle PKK'nin tarihi misyonunu tamamladığını değerlendirdi" ifadelerine yer verildi. Sürecin Öcalan tarafından yürütülmesinin hukuki güvence gerektirdiği de belirtilen bildiride, bu aşamada TBMM'nin "tarihi sorumlulukla rolünü oynaması önemli olmaktadır" denildi. /03

Siyaset ve iş dünyası nasıl değerlendirdi?

■ **MHP lideri Devlet Bahçeli:** Nihayet tomurcuklar çiçek açtı. Öcalan'a, DEM Parti heyetine ve eşbaşkanlarına şükranlarımı sunuyorum.

■ **CHP lideri Özgür Özel:** Barışın yanındayız. Akan kanın durması ortak temennimiz.

■ **AK Parti Sözcüsü Ömer Çelik:** Kararların uygulanması ve tüm boyutlarıyla gerçekleşmesi gerekmektedir.

■ **İYİ Parti lideri Musavvat Derişoğlu:** Bu ihanet affedilmez. PKK, olmayan bir savaşın galibi, olmayan bir barışın aktörü haline getirilmiştir.

■ **DEM Eş Genel Başkanı Tuncer Bakırhan:** Umarım bu süreci barışla taçlandırırız.

■ **Mustafa Gültepe /TİM:** Türkiye'yi ihracatta ilk 10 ülke arasına çıkarma hedefimize daha hızlı ulaşabileceğimize

yürekten inanıyorum.

■ **Erdal Başçivan/İSO:** 47 yıllık bir süreç tarih olurken; 'Barışın Ülkesi Türkiye' yolunda silahların susması, barışın önünün açılması ülkemiz ve gelecek kuşaklar adına son derece sevindirici.

■ **Nail Olpak/DEİK:** Türkiye barış, huzur ve güven iklimiyle adım atacağı güçlü bir gelecek için tarihi eşikte.



PKK'DAN "TERÖRSÜZ TÜRKİYE" YOLUNDA TARİHİ AÇIKLAMA GELDİ:

Misyonumuzu tamamladık sıra demokratik çözümde

MHP Genel Başkanı Devlet Bahçeli'nin terör örgütü PKK'nın lideri Abdullah Öcalan'a silahları bırakma çağrısıyla başlayan süreç beklenen açıklama geldi. Geçtiğimiz hafta gerçekleştirdiği 12. kongresinin kararlarını paylaştan terör örgütünün açıklaması, Fırat Haber Ajansı tarafından duyuruldu. Açıklamada silahları bıraktığını ve örgütü feshettiğini bildiren PKK'nın kararlarını uygulamasının örgüt lideri Abdullah Öcalan'ın demokratik siyaset hakkının tanınması ve sağlam bütünlüklü bir hukuki güvenceyi gerektirdiği vurgusu dikkat çekti.

Lozan Antlaşması ve 1924 Anayasası'na atıfta bulunulan açıklamada "PKK katı Kürt inkarının, buna dayalı imha siyasetinin, soykırım ve asimilasyon politikalarının egemen olduğu koşullarda şekillendi" ifadesi yer aldı. Örgütün yürüttüğü mücadeleden, Kürt halkı üzerindeki inkar ve imha siyasetini parçaladığı savunulan açıklamada, Kürt sorununun demokratik siyaset yoluyla çözüm noktasına geldiği belirtilerek "PKK'nın tarihi misyonunu tamamladığı" dile getirildi.

TBMM'ye sorumluluk çağrısı

Fesh kararının kalıcı barışa ve demokratik çözüme güçlü bir zemin sunduğu kaydedilen açıklamada, bu aşamada Türkiye Büyük Millet Meclisinin tarihi sorumluluk rolünü oynaması çağrısı yapıldı. Açıklamada başta hükümet ve ana muhalefet partisi olmak üzere mecliste temsil bulunan tüm siyasi partiler, STK'lar, kanaat önderleri, aydınlar ve sendikalar barış ve demokrasiyi toplum sürecine katmaya davet edildi. Açıklamada şu görüşlere yer verildi: "Türkiye'nin sol-sosyalist gücü, devrimci yapı, örgüt ve şahsiyetlerinin Barış ve Demokratik Toplum sürecini sahiplenmeleri ile halkların, kadınların ve ezilenlerin mücadelesi yeni bir düzey kazanacaktır. Bu, son sözleri 'Yaşasın Türk ve Kürt Halklarının Kardeşliği ve Tam Barışsız Türkiye' olan büyük devrimcilerin amaçlarını başarmak anlamına gelecektir. Uluslararası güçleri halkımıza yönelik yürütülen yüz yıllık soykırım politikalarındaki sorumluluklarını görerek demokratik çözüme engel olmaya ve sürece yapıcı katkılarını sunmaya davet ediyoruz."

"Önemli bir dönüm noktası"

Adalet Bakanı Yılmaz Tunç, sosyal medyadan yaptığı açıklamada "Ülkemizin kalkınmasının, birlik ve beraberliğinin önünde en büyük engellerden biri olan terör belasından kurtulma yolunda önemli bir dönüm noktasındayız" yorumunu yaptı. Türkiye'nin terörün karancığını ardında bırakıp "hukuk devleti ilkesine bağlılıkla yüksek standartlı demokra-

MHP Genel Başkanı Devlet Bahçeli'nin terör örgütü PKK'nın lideri Abdullah Öcalan'a silahları bırakma çağrısıyla başlayan süreç beklenen açıklama geldi. Geçtiğimiz hafta gerçekleştirdiği 12. kongresinin kararlarını paylaştan terör



MHP Genel Başkanı Bahçeli'nin çağrısı sonrası PKK lideri Öcalan, İmralı'dan örgüte fesh ve silah bırakma çağrısı yaptı.

■ Barzani'den tam destek

Irak'taki Kürdistan Demokrat Partisi (KDP) Başkanı Mesut Barzani, terör örgütü PKK'nın fesh ve silah bırakma kararına ilişkin, "sürecin başarısını tam anlamıyla desteklediklerini" belirtti. Yazılı açıklama yapan Barzani, "Türkiye'de tarafların barış ve çözüm süreci için olumlu

tavır içinde olmaları ve çözüm doğrultusunda olumlu adım atmaları mutluluk vericidir. Bu sürecin iyi bir netice vermesini, bölgenin ve tüm tarafların çıkarına ve hayrına olmasını diliyoruz. Bu sürecin başarısını tam anlamıyla desteklediğimizi ilan ediyoruz." ifadelerine yer verdi.

■ "Özerk yönetim iddiaları asılsız"

Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığı Dezenformasyonla Mücadele Merkezi (DMM), bölücü terör örgütü PKK'nın "silah bırakma ve fesh" kararının alındığı kongre bildirgesine ilişkin olarak, "Bu karar sonrası Anayasa değişikliğiyle özerk ve federal bir

yönetimin sağlanacağı" iddialarını yalanladı. DMM'den yapılan açıklamada, "Terörsüz Türkiye hedefiyle terör örgütünün silah bırakma ve fesh kararına yönelik devlet yönetiminin herhangi bir pazarlık üzerine süreç yönetmesi söz konusu değildir" denildi.

■ Dervişoğlu: Bunun adı ihanettir

Sürece baştan itibaren karşı çıkan İYİ Parti'de Genel Başkan Musaev Dervişoğlu "ihanet" olarak yorumladı. Yarın yapılacak TBMM Grup toplantısını Ankara'da Lozan Park'ta yapacaklarını belirten Dervişoğlu, "Devleti yöneten iktidar ve ortaklar için bunun adı artık açıkça ihanettir" dedi. Dervişoğlu, şunları söyledi: "Kahraman Türk Silahlı Kuvvetleri'nin, emniyet güçlerimizin mücadelesiyle bitirilecek noktasına gelen terör örgütü, maalesef iktidar ve yerel ortakların ömür boyu başkanlık ve siyasi hesapları, küresel ortakların talimatları ve stratejileri ile PKK terör örgütü olmayan bir savaşçı haline getirilmiştir."

"Türkiye Yüzyılı yolunda önemli bir prangadan kurtulduk"

İş dünyası temsilcileri terör örgütü PKK'nın fesh ve silah bırakma kararına ilişkin açıklama yayımladı. İTÖ Başkanı Şekib Avdağ ve TİM Başkanı Mustafa Gültepe'nin açıklamalarında Türkiye'nin "önemli bir prangadan kurtulduğu" vurgusu dikkat çekerken, DEİK Başkanı Nail Olpak da küresel arenada sürece katkı sağlamaya hazır olduklarını dile getirdi.

"Risk algısı minimuma inecek"

İstanbul Ticaret Odası (İTO) Başkanı Şekib Avdağ, sosyal medya hesabından yaptığı açıklamada, terör örgütünün kendini feshettiği açıklamasına ilişkin olarak Türk iş dünyasının görüşlerini paylaştı. "Tarihi bir gün" yorumunu yapan Avdağ, gelecek nesillerin, şehitlerimiz sayesinde "Terörsüz Türkiye'de huzur içinde yaşayacaklarını kaydetti. Yeni döneme damgasını vuracak kavramların artık "kardeşlik, demokrasi, kalkınma ve büyüme, refah, üretim, yatırım ve istihdam" olacağına işaret eden Avdağ, Türkiye'nin 21. yüzyılın "Türkiye Yüzyılı" olması yolunda önemli bir prangadan kurtulduğunu vurguladı. Avdağ, "41 yıl sonra 'kesin bir kararlarda' varılan bu aşamada, dikkatli bir planlamayla üretimde, ticaretle, istihdam ve ihracatı geliştirme olumlu sonuçlar elde edileceğine inanıyoruz" açıklamasında bulundu. Yerli ve yabancı yatırımcının yatırım için şart gördüğü güven ortamındaki artışın ülke ekonomisine olumlu yansımaya dikkati çeken Avdağ, şunları kaydetti: "Risk algısı minimum seviyeye inecek, uzun dönemde iktisadi kazanımlarımız çoğalacak, sözgelimi dünyanın ilk 10 büyük ekonomisi arasında girme çabamızda önemli bir başlangıç noktası olacaktır. Bunun güçlü beklentisi içindeyiz. Bilhassa bölgesel istikrarı yapacağı etkiyi kısa dönemde hissedeceğimizi, Irak, Suriye ve İran başta olmak üzere yakın ve uzak komşularımızla karşılıklı yatırımlarımız hızlandıracağı düşünmüyoruz."

"Barış adına ülkemizde tarihi bir gün"

İSO Başkanı Erdal Bahçivan yaptığı açıklamada şu ifadeleri kullandı: 47 yıllık bir süreç tarih oluyor. "Barışın Ülkesi Türkiye" yolunda silahların susması, barışın önünün açılması ülkemiz ve gelecek kuşaklar adına son derece sevindirici. Barışın ülkemizin dünyada da esmeyle başladığı bir dönemde "Barışın Ülkesi Türkiye" hedefi için bundan sonra da kararlılıkla mücadele edilmesi, gerekli adımların güven ve samimiyetle atılması en önemli hususa dönüşüyor. En çok anneleri sevindiren bu sürecin başarıyla hedefine ulaşmasını, kalıcı barışa kavuşmamızı içten duygularla temenni ediyoruz.

"Türkiye için tarihi bir fırsat"

Türkiye'nin 41 yıldır terör nedeniyle büyük acılar çektiğini, binlerce insanın hayatını kaybettiğini vurgulayan **TİM Başkanı Mustafa Gültepe**, terörün barış ve huzurun yanı sıra, Büyük Türkiye hayallerinin önünde en büyük engel, ekonomik kalkınmaya varılan pranga olduğunu ifade etti. Gültepe, "Bu pranganın kırılıp atılması için büyük bir irade ortaya koyan Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan ile MHP Genel Başkanı Devlet Bahçeli'ye ve sürece destek veren tüm siyasi liderlere ihtarat alisi adına şükranlarımız sunuyorum. Süreci başarıyla tamamlarız ve 'Terörsüz Türkiye' hedefi gerçekleşirse ülkemiz için tarihi bir fırsat ortaya çıkacak. Barış ve huzur ortamının şekilleneceği yeni dönemde kaynaklarımızı üretme ve yatırıma dönüştürmemiz halinde toplumsal refahın çok hızla bir üst seviyeye taşıyabileceğimize ve Türkiye'yi ihracatta ilk 10 ülkeye arasında çıkarma hedefimize daha hızlı ulaşabileceğimize yürekte inanıyoruz" görüşünü paylaştı.

"Yeni bir güven ortamı oluşacak"

Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu (DEİK) Başkanı Nail Olpak Türkiye'nin barış, huzur ve güven iklimiyle adım atacağı güçlü bir gelecek için tarihi eşikte olduğunu belirterek, "Bu çerçevede ülkemizin aydınlık yarınları için bir dönüm noktasında olduğumuzu bilincindeyiz. Karşılıklı diyalog kanallarını açık tutularak, siyaset zemininde ilerleyen 'Terörsüz Türkiye' sürecinin sonuçları eksiksiz ve kesin biçimde bir an önce alınmasını temenni ediyoruz. Bugüne kadar terör sebebiyle yitirdiğimiz canlarımız, kayıplarımız insanı boyutu bakımından çok ağır bir acı yüreklerimiz kazdı. Terörle mücadelelen ekonomik boyutunda ise ülkemizin kaynaklarının harcanacağı çok büyük bir bedel ödendi. Ümit ediyoruz ki, 'Terörsüz Türkiye' ile birlikte ekonominin en önemli ayaklarından biri olan beklenti yönetiminde de hem daha olumlu işleyen bir ticaret iklimi hem de pozitif kazanımların önünü açan yeni bir güven ortamı oluşacaktır." açıklamasında bulundu.

"Yatırım iklimini canlandıracaktır"

Anadolu Aslanları İş Adamları Derneği (ASKD) Genel Başkanı Orhan Aydın da "Terörsüz Türkiye" sürecinin olumlu bir şekilde nihayetlenmesinde büyük bir memnuniyet duyduklarını ifade etti. İş insanları olarak güvenli ortamların her daim öncelikleri olduğunu aktaran Aydın, güvenli bir ortamın yatırım iklimini canlandıracığını ve kazanımların millet olacağına vurguladı. Aydın, sürecin bağından beri en büyük destekçilerinden biri olduklarını altını çizerek, şu değerlendirmelerde bulundu: "Güvenlik ortamının iyileşmesi, risk unsurlarını azaltacak yatırım iklimini canlandıracaktır. Başta yerli ve yabancı yatırımcılar için özellikle bu bölge daha cazip hale gelecektir. Turizm, inşaat ve hizmet sektörü bölgede daha da aktif olacaktır. Bölge daha çok altyapı projeleri ile yatırım imkanına sahip olacaktır. Buradaki yatırımların artması ile istihdam artışıyla vesile olacak bu da iç tüketimi destekleyerek ekonomik büyümeyle katkı sunacaktır."

nu görüşünü dile getiren Doğan, "Bir dönem kapanıyor" yorumunu yaptı. Doğan şunları söyledi: "Tarihi sorumluluğumuzun farkındayız ve buna hazırız, pamuklara sarıp sarmalayacağız. Yıllardır içimizi kanatan, her gün yüreğimizi burkan Kürt sorununa siyasi çözüm yolu açılmıştır. Eşit yurttaşlığı tesis etme sorumluluğuyla karşı karşıyayız."

DEM Parti Eş Genel Başkanı Tuncer Bakırhan, da "Artık Kürt sorununu çözmek için demokratik bir Türkiye inşa etmek için herhangi bir gerekçe kalmadı" dedi. Kısa bir açıklama yapan Bakırhan, "Kongre Türkiye'ye hayırlı olsun. Artık Kürt sorununu çözmek için demokratik bir Türkiye inşa etmek için herhangi bir gerekçe kalmadı. Umarım bu süreci barışla taçlandırırız" dedi.

"Soyadımız Türkiye Cumhuriyeti" AK Parti Genel Başkan Yardımcısı Ömer Çelik, fesh ve silah bırakma kararının hem içeride hem dışarıda tüm vatandaşları ve somut olarak hayata geçmesi gerektiğini ifade etti. Sürecin devlet kurumları tarafından sahada titizlikle takip edileceğini vurgulayan Çelik, "Kazanan tüm vatandaşlarımız olacaktır. Temel prensibimiz şudur: Adlarınıza farklı olsa da hepimizin soyadı Türkiye Cumhuriyeti'dir" mesajı verdi.

cağı, Siyasi ve hukuki reformlarla demokrasi ve sivil siyasetin güçlendirilmesinin yanı sıra bin yıllık kardeşliği ve birlikte yaşama iradesini pekiştirip ileriyi taşıyacak strateji ve yasal adımların çatı ve çerçevesinin nasıl belirleneceği ayrıca ele alınmalı" dedi.

CHP lideri Özgür Özel, "Sürecin tüm aşamalarıyla nihayete ermesini, on binlerce canımızı kaybetmemize yol açan terörün ilelebet sonlanmasını bekliyoruz" dedi. Yazılı açıklama yapan Özel, şu görüşleri paylaştı: "Sürecin başarılı olması ve kalıcı toplumsal barışa evrilmesi; atılacak adımların samimiyeti, hukukluluğu ve demokratik meşruiyeti ile doğrudan ilişkilidir. Türkiye Büyük Millet Meclisi çatısı altında, demokratik düzenlemelerin ele alınması yönündeki tarihsel ve siyasi tutarlılık taşıyan tavrimiz muhafaza ediliyor." Tüm siyasi tutarsızlıkların özgürlüklerinin sağlanmasını isteyen Özel, "'CHP olarak, barış ve demokrasinin tesisi konusundaki sorumluluğumuzun bilincindeyiz" dedi.

"Sorumluluğumuzun farkındayız"

DEM Parti Sözcüsü Ayşe Gül Doğan da partisinin devam eden MYK toplantısı arasında basın toplantısı düzenleyerek kararları değerlendirdi: PKK'nın açıklamasının sadece bir fesh kararı değil, yeni bir inşa süreci olduğu-

 ayın konuğu

1952 yılında hayatını birleştirdiği Ayten Sadıkoğlu ile mutlu bir ömür süren Osman Boyner, Türkiye'nin en modern tekstil tesisi olarak kurulan ve üretim kalitesini bugün de devam ettiren Altınyıldız ürünlerini 1956'dan itibaren ihracata da yöneltti. Osman Boyner, 1972'de kurduğu Beymen ile erkek giyimini ilk markasını yarattı.



Osman Boyner ve eşi Ayten Boyner

tekstil sanayimizi kurduğu fabrikalarla dünyaya tanıtan ilk iş insanı oldu

Osman Boyner, iş yaşamında şövalye kuşağının son temsilcilerindendi. Toplumdan alırken toplumla paylaşmayı ilke edinen bir kuşaktan geliyordu. Altınyıldız ile tekstil sanayisini dünya çapında tanıtan belki de ilk isimdi. Beymen ile erkek giyimini sembolü olurken, Türkiye'de giyim modasını yaratan sayısız girişime örnek ve ilham kaynağı oldu. Bilgisini paylaştı, kimilerine sermaye, kimilerine cesaret verdi. Tekstil

ve hazır giyimde ülkemizin marka olmasına unutulmaz katkılar sundu. "Büyürken küçüldü"; dünya çapında bir sanayici şapkasını giydiği zamanlarda bile mütevazılığını ve zarafetini hep korudu. TUSİAD'ın ve **İstanbul Sanayi Odası**'nın kuruluş harcı karanlar arasındaydı. İşçilerine sosyal konutlar inşa ederken dua aldı, kültür ve sanatı yücelten faaliyetlerde etkin rol oynadı. Boyner Yayınları ile yazın dünyasına parlak bir marka kazandırdı. →



ayın konuğu

MUSTAFA KEMAL ÇOLAK

mcolak@nbe.com.tr

İş yaşamının duayeni, tekstil sektörünün öncüsü, Boyner Holding Kurucusu ve Onursal Başkanı **Osman Boyner**, 25 Nisan 2025'te hayata veda etti. 1952 yılında, 26 yaşında kurduğu Altınyıldız Mensucat ile kumaşa yüksek kalite anlayışını ortaya koyan ve ihracatın önünü açan Osman Boyner, 1971 yılında hizmete giren Beymen ile fabrika üretiminde moda kavramını ilk uygulayan isimlerden oldu. 1970'li yıllarda Vakko kadın giyimde simgeleşirken, Beymen erkek giyimin sembol markası unvanını yıllarca tek başına taşıdı.

Türk Sanayici ve İş İnsanları Derneği'nin (TÜSİAD) 12 kurucusu arasında yer alan Osman Boyner, derneğin ilk dönemlerinde yönetiminde bulundu ve yaşayan son kurucu isimdi. **İstanbul Sanayi Odası'nın** on yıllarca "akıl" isimlerinden biri olan Boyner, 99 yıllık ömründe pek çok başarıya imza attı, iş insanlarına yol gösterici ve ilham kaynağı oldu. Zarafeti, alçakgönüllülüğü ve döneminin dayanışma ruhunu yansıtan paylaşımcı yapısıyla iş yaşamında özel bir yer edindi.

BOYNUEĞRİZADELER'DEN BOYNER'E

OSMAN Boyner, Cumhuriyet'in ilk nesil girişimcilerindendi. Kastamonu'nun Tosya ilçesinde, 11 Temmuz 1926'ta dünyaya geldi. Ailesi, çeltik tarımı ve moher yün olarak bilinen tiftik keçisi yününden ticaretle uğraşıyordu. Dedesi **Hacı Osman Boyner**, Kastamonu dışına taşan işlerini oğulları **İsmail, Fazlî ve Hasan Ruşen** (Osman Boyner'in babası) ile birlikte yürütüyordu. Kastamonu'da 300 yılı aşan geçmişiyle Boynueğrizadeler olarak anılan ailesinin soyadı, Hacı Osman Boyner tarafından 1934'teki Soyadı Kanunu sonrası "**Boyner**" olarak belirlendi.

Dede Hacı Osman Bey, ortaklarından ayrılarak 1938'de işlerini İstanbul'a taşıdı ve ailesine yeni bir gelecek inşa etti. Hasan Ruşen ve İsmail Boyner, İstanbul Sirkeci'de önce Dördüncü Vakıf Han, ardından Yeni Valide Han'ın dördüncü katındaki yazıhanede ticaret ve ihracat işlerini sürdürdü. Babası Hasan Ruşen'in yanında ticareti öğrenen Ali Osman Boyner, Sultanahmet Ticaret Lisesi'ni ve Yüksek İktisat ve Ticaret Mektebi'ni bitirdikten sonra aile işinde kolları sıvadı.

KAYINPEDERİ İLE ORTAKLIK KURDU

1952 yılında evlendiği **Ayten Hanım'ın**



babası **Ahmet Sadıkoğlu**, o dönemde Bahariye Mensucat şirketinde Topbaş ailesiyle ortaktı. Sadıkoğlu, Topbaşlarla anlaşamayınca hissesini 750 bin liraya sattı ve damadı Osman'la yeni bir fabrika kurma kararı aldı. Türkiye'nin sanayileşme döneminde, pek çok ilk adım İstanbul'da şekilleniyordu. 26 yaşındaki Boyner'in heyecanıyla hızla ilerleyen yatırımda aile, fabrika için o dönemin önemli sanayi bölgesi Haliç'te bir arsa satın aldı. Şirketin adı, 19'uncu yüzyılın sonunda İstanbul'da kurulmuş ve tasfiye edilmiş bir Fransız şirketinden esinlenilerek "**Altınyıldız**" olarak belirlendi.

İHRACATTA DA ÖNDER OLDU

KAYINPEDER ve damat, yarı yarıya ortak olarak 26 Ocak 1952'de 1,5 milyon lira sermaye ile Altınyıldız Mensucat'ın temellerini attı. Osman Boyner, o günleri şöyle anlatıyor: "*İşe başladık, ancak makinelerin alınması gerekiyordu. O dönemde Doğu Almanya dışında makine fiyatları çok pahalıydı. Makineleri bütün karşılığın aldık. Türkiye'de Kapa tütününü denilen bir tütün vardı; içeride satılmıyordu ve bir yıl daha beklese yakılacaktı. Aracılarla bu tütünü Doğu Almanya'ya gönderdik, karşılığında makineleri aldık. İlk montaj bittiğinde, o yılın ekim ayının sonunda ham yünden mamul iplik makinelerden çıktı.*"

kurucularından olduğu **tüsüad**'ta oğlu ve gelinine de ilham verdi

OSMAN Boyner, 2 Nisan 1971'de faaliyete geçen Türk Sanayici ve İş İnsanları Derneği'nin (TÜSİAD) 12 kurucusu arasında yer aldı. Yaşayan son kurucu isim olan Osman Boyner, TÜSİAD'taki öncü faaliyetleriyle oğlu **Cem Boyner**'e ve gelini **Ümit Boyner**'e ilham verdi. Cem Boyner 1989-1990, Ümit Boyner ise 2010-2012 yıllarında TÜSİAD Yönetim Kurulu Başkanlığı görevlerini yürüttü.



Altınyıldız Mensucat, yıllık 750 bin metre yünlü kumaş kapasitesiyle üretime başladı ve piyasaya yün iplik de sundu. İsveç'e yapılan ilk moher iplik ihracatı, Boynerlere dış pazarlara açılma kararı aldırırken, dünya standartlarının yakından izlenmesi gerektiğini öğretti. Osman Boyner, sonraki kuşaklara aktaracağı pek çok deneyimi 1956'da ihracata başladığı Altınyıldız ile kazandı.

"NE İŞİN VAR TERZİLİKTE?"

1960'lı yılların başında dünyada hazır giyim dönemi başlamıştı. Çalışma hayatının yoğunluğu içinde insanlar, terzilerde prova ve dikim süreçleriyle uğraşmak istemiyordu. Türkiye'de ise kumaş alınıp terzilere diktiriliyor veya tüccar terzilerde kumaş seçilip dikim yapıyordu. Osman Boyner, hazır giyimin Türkiye'de yaygınlaşacağını öngörerek bu alana girmeye karar verdi. Ancak kayınpederi ve ortakları, "*Ne işin var terzilikte, sen kumaşını sat*" diyerek karşı çıktı. Boyner, bu uyarılara rağmen modacı **Kerim Kerimol** ile iş birliği yaparak hazır giyim imalatı için hazırlıklara başladı. Almanya'daki mağazaları gezip takım elbiseleri denedi, ancak hiçbirini beğenmedi. Aradığını İtalya'da, ünlü modaevi sahibi **Silvano Corsini**'nin mağazalarında buldu.

Corsini ile tanışan Boyner, işin inceliklerini öğrendi ve çevresindekileri ikna ederek giyim modasına yön verecek bir konfeksiyon fabrikasının hazırlıklarına başladı. 1972'de faaliyete geçen Beymen, modern ve yüksek üretim yapısıyla Altınyıldız'a katıldı. İlk hazır giyim ürünleri Şişli'de açılan bir mağazada satışa sunuldu. Takım elbiseler, Osman Bey'in beklentilerine uygun olarak yüksek satış rakamlarına ulaştı. İngilizce ve Türkçe anlamların birleşiminden oluşan "*Beymen*" markası, erkek giyimin tartışmasız öncüsü ve yıllar içinde efsaneleşen bir isim oldu.

Beymen mağazaları daha sonra Anadolu ve Trakya'nın diğer kentlerinde de açıldı. Altınyıldız tesisleri, 1976'da İstanbul Yenibosna'daki yeni tesislerine taşındı; üretim kapasitesi kumaşa 10 milyon metreye, hazır giyimde ise 2,2 milyon adede yükseldi. Osman Boyner'in güçlü üretim yapısı kadar yol gösterici ve "*ağabey*" tavrı, pek çok iş insanına girişimlerinde destek oldu. Tekstil, hazır giyim ve perakende sektörlerinin kurallarının yazılmasında büyük pay sahibiydi. Mütevazı yaşamı, sosyal projeleri, hayır işleri, kültür ve sanat faaliyetleriyle öne çıkan Osman Boyner, 1990'lardan itibaren aktif iş yaşamındaki hızını azalttı ve oğlu **Cem Boyner**'in önderliğinde büyüyen Boyner Holding'in önünü açtı.





ayın konuğu

boyner markasını yayıncılığa da taşıdı

Osman Boyner'in Altınıyıldız ile başlattığı, Beymen ile zirveye taşıdığı marka yolculuğu, yayın dünyasında Boyner Yayınları ile devam ediyor.

BOYNER Yayınları, Boyner Grup'un fark yaratma arzusu, vizyoner bakış açısı ve yaratıcılığı besleyen değerlerinin en somut örneklerinden biri olarak dikkat çekiyor. Osman Boyner, yalnızca ticari başarılarıyla değil, topluma katkı sağlama arzusu ve ileri görüşlü yaklaşımıyla da anılıyor. Yayınevinin hikâyesi, 1990'lı yıllarda Türkiye'de kişisel gelişim ve iş dünyası yayınlarının henüz yaygın olmadığı bir dönemde, Boyner Grup üst yönetiminin yurtdışı seyahatlerinde edindiği kitapların önemli bölümlerini Türkçeye çevirerek çalışanlarıyla paylaşmasıyla başladı. Bu girişim, bilginin yalnızca şirket içinde değil, toplumun geneline yayılması hedefiyle Boyner Yayınları'nın temellerini attı.

Boyner Grup İcra Kurulu Üyesi **Elif Ateşok Şatıroğlu**, o dönemi şöyle anlatıyor:

"Çalışanlarımızdan aldığımız geri dönüşler muazzamdı. Gösterdikleri ilgi hem bizi heyecanlandırdı hem de bu alandaki boşluğu dolduracak önemli bir iş yaptığımızı fark ettik. Bu yüzden sadece çalışanlarımızın değil, tüm toplumun bu kitaplara erişmesini hedefledik ve Boyner Yayınları'nı kurduk. Bugün, geleneksel yayıncılığa ek olarak Boyner Grup'un vizyonu ve yenilikçi bakış açısıyla e-kitap ve sesli kitap çalışmalarımıza devam ediyoruz. Bu alanı bir sosyal sorumluluk meselesi olarak görüyoruz. Özellikle gençlerin geleceği tasarladığı bir dönemde, dijital dünyanın kitapların yerini aldığı bu çağda, eğitimin ve kişisel gelişimin daha iyi bir dünya yaratmak için en önemli unsur olduğunu biliyoruz. Boyner Grup kültüründen aldığımız güçle, kitaplarımız aracılığıyla topluma pozitif değişiklik yaratma misyonumu üstleniyoruz. Amacımız, yayınlarımızla düşünen, gelişen ve aydınlık bir toplumun oluşmasına katkı sağlamak."

Boyner Yayınları, kişisel gelişim ve iş dünyası kategorilerinde önemli eserleri Türkçeye kazandırarak geniş bir okuyucu kitlesine ulaştı. O dönemde Türkiye'de bu tür yayınlara duyulan ihtiyaç, yayınevinin önemini artırdı. Kitaplar, Beymen mağazaları ve o dönemde "Çarşı Mağazaları" olarak bilinen satış noktalarında okuyucularla buluştu.



Dünyadaki En Büyük Satıcı, Tongue Fu ve Alışkanlıkların Gücü gibi uluslararası çok satan eserler, yayınevinin tanınırlığını pekiştirdi. 2010 yılında Boyner Holding Yönetim Kurulu Başkanlığı'nu devralan **Cem Boyner**, yayıncılık faaliyetlerini Boyner Grup'un vizyonu ile uyumlu şekilde yönlendirerek yayınevinin gelişiminde rol oynadı. Yayınevi, yalnızca ticari bir faaliyet olmanın ötesine geçerek toplumsal sorumluluk bilinciyle hareket etti. Kitap okuma alışkanlığını yaygınlaştırmayı ve bilgiyi toplumun her kesimine ulaştırmayı

misyon edindi. Boyner Yayınları'nın büyümesi, Boyner Grup'un "sürdürülebilir iyilik modeli"ne olan bağlılığıyla paralel ilerledi. Şatıroğlu, bu yaklaşımı şöyle ifade ediyor:

"Boyner Grup için hayata değer katma misyonu, sadece alışveriş deneyimi ve müşteri mutluluğuyla sınırlı değil. Odağımızda, tüm toplumsal yaşama fayda sağlamak ve sürdürülebilir iyilik modeliyle hayatın her alanına dokunmak var. Boyner Yayınları'nın stratejisinin temelini de bu anlayış oluşturuyor."

Geçtiğimiz yıl 25. yaşını kutlayan Boyner Yayınları, yeni bir döneme adım attı. Kişisel gelişim, kültür-sanat, bilim, ekonomi, satış ve pazarlama gibi kurgu dışı alanlardaki yayınlarını güçlendiren yayınevi, portföyüne anı, biyografi ve uluslararası çok satan iş dünyası kitaplarını da ekledi. Boyner Yayıncılık Genel Yayın Direktörü **Zeynep Erkut Çelik**, yayınevinin vizyonunu şöyle özetliyor:

"Kitaplarımızla okurlarına ilham vermeyi, onları düşünmeye teşvik etmeyi ve hayatlarına değer katmayı hedefliyoruz. Teknolojinin sunduğu kolaylıklar arasında, kitapların hâlâ öğreteceği çok şey olduğunu inanıyoruz. Türkiye, dünyada kitap hediye etme sıralamasında 140. sırada yer alıyor. Kitap okuma alışkanlığını hem çocuklarımıza hem de birbirimize aşılamamız büyük önem taşıyor."

Boyner Yayınları, kitap üretim süreçlerinde çevreye duyarlı yaklaşımlar benimseyerek içerik ve üretim biçimiyle fark yaratmayı amaçlıyor. Bu vizyon, Osman Boyner'in çevreye ve topluma duyarlı iş yapma anlayışının, Cem Boyner'in liderliğinde sürdürüldüğünü gösteriyor. Bugün 70'in üzerinde eseriyle Türk yayıncılık sahnesinde özel bir yer edinen Boyner Yayınları, bilgiyi topluma yayma misyonunu kararlılıkla sürdürüyor.

sosyal konuta önderlik yaptı, işçisi cenazesine otobüs tutarak katıldı



OSMAN Boyner, sevenleri tarafından 26 Nisan günü düzenlenen cenaze merasiminin ardından İstanbul Zincirlikuyu Mezarlığı'na defnedildi. Cenazesine İstanbul Valisi **Davut Gül**, Koç Holding Şeref Başkanı **Rahmi M. Koç**, Eczacıbaşı Holding Yönetim Kurulu Başkanı **Bülent Eczacıbaşı**, Ali Osman Boyner'in ailesi, yakınları, iş dünyasından isimler, basın mensupları ve vatandaşlar katıldı. Cenazeye katılanlar arasında holding çalışanları ve çok sayıda emekli işçi de vardı. Osman Boyner, Altınıyıldız fabrikası işçilerine yönelik konut projesine önderliği ile de takdir toplamıştı. Altınıyıldız'ın İstanbul Yenibosna'daki tesislerinin hemen yanında kuruluşuna destek olduğu kooperatif vasıtasıyla 1973 ve 1983 yıllarında 500'ün üzerinde konut inşa edildi. Sosyal konut projesi, Beylikdüzü'nde de hayata geçirilirken, çok sayıda şirkete de benzeri projeler için örnek oldu. Fabrikaların bulunduğu bölgelerde ve konut sitelerinde oturan emekli personel, otobüs tutarak Osman Boyner'in cenazesinde hazır bulundu.



çizge / deniz dokgöz

*osman boyner sonsuzluğa uğurlandı
(11 Temmuz 1926 - 25 Nisan 2025)*





Gerçek tehlike, bildiklerin değil - bildiğini sandıklarındır!

Başını belaya sokan bildiklerin değil, kesin bildiğini sandığın ama aslında değişen olmayan şeylerdir.”
— Mark Twain

2008 küresel finans krizinin adım adım yaklaşmakta olduğunu gören yalnızca birkaç kişi vardı. Çoğunluk bu tehlikeyi ya fark etmedi ya da görmezden geldi. Oysa birileri, kimsenin bakmak istemediği yerlere bakıyor, sayılarda gizli olan çöküşü gözlemliyordu. İşte The Big Short filmi tam da bu insanların hikâyesini anlatıyor.

Film, Michael Lewis'in 2010 yılında yayımlanan "The Big Short: Inside the Doomsday Machine" adlı kitabından uyarlanarak çekildi. Aralık 2015'te vizyona giren yapım, yalnızca bir finansal felaketi değil, veriyi dayalı düşünmenin, sürü psikolojisinden sıyrılmanın ve piyasaları anlamamanın ne kadar kritik olduğunu etkileyici bir şekilde gözler önüne seriyor.

Merkezdaki isimlerden biri, Christian Bale'in canlandırdığı Dr. Michael Burry. Sessiz, takıntılı ve matematiksel tutkusuyla bağlı bir hedge fon yöneticisi. Kendi kurduğu Scion Capital fonunda, 2005 ile 2007 yılları arasında ABD mortgage piyasasını inceledi. Verilerle boğuşurken önemli bir şey fark etti: düşük gelirli, kötü kredi geçmişine sahip bireylere verilen değişken faizli mortgage kredileri (ARM) belirli bir süre sonra hızla geri ödenemez hale gelecekti. Bu krediler, finans sisteminin yapı taşlarını oluşturan menkul kıymetlerin teminatıydı.

Dr. Burry, Mortgage-Backed Securities (MBS) denilen bu menkul kıymetleri analiz ettiğinde, yatırımcıların güvenle tuttuğu bu varlıkların altında kağıttan kuleler gibi olduğunu gördü. Sayılar yalan söylemiyordu: bu sistem çökecekti ve kimse buna inanmak istemiyordu.

Herkes onu deli sandı. Bankacılar, yatırımcılar, hatta fon ortakları... Ancak o inandığı verilerle hareket etti. Credit Default Swap (CDS) kontratları üzerinden bu varlıklara karşı pozisyon aldı — yani değerlerinin düşeceğine oynadı. Piyasalar hâlâ güllük güllüştükçe o, yaklaşmakta olan fırtınaya karşı pozisyon alan az sayıdaki kişiden biriydi.

Sonunda haklı çıktı. ABD konut piyasası çöktü, MBS'ler değersiz hale geldi, finans devleri bir bir diz çökerken, Michael Burry'nin fonu milyarlarca dolar kazandı.

ABD'yi ve global piyasaları 2008 finansal krize götüren süreç sadece büyük bir balonun türev enstrümanlar vasıtasıyla ile yaratıldığı zemin

EkoSpektrum:
Piyasa ve
DuygularÖmer
GENCAL

omer.gencal@dunya.com

değil aynı zamanda finans sektörünün büyük bir ahlaki çöküntü içinde olmasıydı kuşkusuz. Fakat bu krizin gelişini tahmin edenler verileri, yaşananları ve rakamları gerçekten iyi analiz ettiler ve durumun neye evrileceğini iyi tahmin ederek bu krizi bir fırsata çevirdiler.

Verileri analiz etmenin bu kadar önemli olduğu gerçeği Türkiye için de geçerli. Hep savunduğum bağlamsal bütünsellik bu noktada en çok işe yarayan deniz feneri gibi. Bunu neden mi söylüyorum? Gelin birlikte bakalım.

Ekonomi yavaşlıyor

Reel sektörün ekonomik aktivitesi hakkında önemli bilgi veren satın alma yöneticileri endeksleri (PMI) iyi sinyaller vermiyor. İstanbul Sanayi Odası tarafından yayınlanan PMI endeksi Nisan ayında 47,3'e gelerek 13 aylık en düşük değeri olan 50 değeri ile daralmanın devam ettiğini gösterdi.

Özellikle iç piyasaya yönelik çalışan şirketlere dair açıklanan SA-MEKS endeksi ise Nisan ayında 5,5 puanlık düşüş göstererek en düşük seviyeye ulaştı.

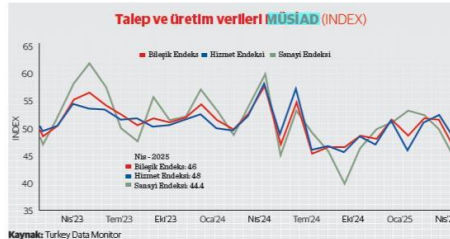
Mart ayı sanayi üretim endeksi yıllık bazda takvim ve mevsim etkisinden arındırılmış %2,5'lük artış göstermiş olsa da büyüme trendi 2021 yılından bu yana sürekli aşağı yönde seyreliyor.

İş gücü istatistiklerine bakıldığında Mart ayında açıklanan manşet işsizlik verisi %7,9 ile son yılların rekor düşük düzeyinde görünmesine rağmen atıl işgücü oranı pandemi dönemindeki rekor düzeyine erişmek üzere.

Kredilerin sorunu hale dönüşü hızlanıyor

Bu veriler ışığında sorunlu kredilerin durumu ise çok iç açıcı görünmüyor. Tüm kredi segmentlerindeki sorunlu kredi oranlarında yapılan düzenlemelere, yeniden yapılandırılmaları rağmen artış devam etmektedir.

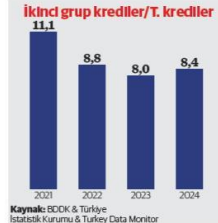
Üstelik sorunlu kredilerin yıllık artış hızlarında da 2024 sonundan itibaren önemli ölçüde hızlanma söz konusudur. Tüketici kredileri, Kredi Kartları ve KOBİ kredilerinin de yıllık artış hızı rekorlar kır-



Kaynak: Turkey Data Monitor



Kaynak: BDDK & Türkiye İstatistik Kurumu & Turkey Data Monitor



Kaynak: BDDK & Türkiye İstatistik Kurumu & Turkey Data Monitor

maktadır. Sorunlu ticari kredilerin yıllık artış hızları da 2025 başından itibaren ivmelenerek oldukça negatif bir resim çizmektedir.

2 Grup Krediler Potansiyel sorunlu krediler olma yolunda büyük risk oluşturmuyor

Sorunlu kredilere dair tüm bu veriler sadece mevcut durumu yansıtmaktadır. İleriye dönük tabloyu ortaya koymak için ise uygulanan para ve maliye politikası ve banka bilançolarından çıkartılabilecek potansiyel sorunlu krediler bize iyi bir ışık tutacaktır. Bu noktada faizlerin özellikle 19 Mart'ta yaşanan siyasi gerginlikler nedeniyle Merkez Bankası tarafından 350 baz puan artırılması, alınan makro ihtiyati tedbirlerle birlikte kredi maliyetlerinin şirketler için önemli bir sorun olduğunu göstermektedir.

Potansiyel sorunlu kredilerle ilgili bir fikir yürütmek için Türkiye Bankalar Birliği (TBB) tarafından gerçekleştirilen veriler üzerinden analiz yaptığımızda da ekonomideki soğuma ve faiz görünümü, sorunlu kredilerin artış



Kaynak: TBB

trendinin oldukça yüksek bir olasılık olduğunu göstermektedir. Ekonomik ve parasal koşulların daha sıkılaşma beklentisinin yüksek olduğu önümüzdeki dönemde ikinci grup kredilerin sorunlu krediyeye dönüşme ihtimali oldukça yüksektir. İkinci grup kredilerin Aralık 2024 itibarı ile toplam kredilere oranı bir önceki yıla göre artış göstermiş ve %8,4 oranına çıkmıştır.

Bu gruptaki krediler bir önceki yıla göre de %47 oranında artış göstererek 1 trilyon 340 milyar TL'ye çıkmıştır.

Analizi bütüncül bir bakış açısıyla yapabilmek için, bu verilere ek olarak yeniden yapılandırılan kredilere de göz atmakta büyük fayda var.

Yeniden yapılandırılan krediler de bir önceki yıla göre %43,8 oranında artarak toplam 732 milyar TL'ye çıkarak toplam kredilere oranı %4,6 olmuştur. 2. grup krediler ve yeniden yapılandırılan kredilerin toplamı %13 düzeyine ulaşmıştır.

Bunun yanında bankaların takip-



Kaynak: Bankacılık düzenleme ve denetleme kurumu & Turkey Data Monitor



Kaynak: Bankacılık düzenleme ve denetleme kurumu & Turkey Data Monitor



Kaynak: Bankacılık düzenleme ve denetleme kurumu & Turkey Data Monitor

lular ise %76 düzeyi ile 2021 yılındaki düzeyine geri dönmüştür. Genel karşılıkların 2. grup kredilere oranı da 2021 yılı düzeylerinde görülmektedir.

Bu veriler, ekonomide daralma yaşandığını ve faizlerin yüksek seyrini koruduğunu gösteriyor. Bu durum, kârlılığ azalan bankacılık sektörünün öz sermayesini artırmasını zorlaştırıyor. Dolayısıyla bankalar, kredi büyümesini sürdürebilmek için, öz kaynak yerine sermaye benzeri Eurobond ihracı gibi alternatif yollara başvurmak zorunda kalabilir. CDS risk priminin yükselişi, kredi derecelendirme seviyesinde orta vadeli pozitif bir ortamın olmaması ve bu yolla sermaye artırımına gitmek zorunda kalacak bankaların yapacakları yeni arzlarla borçlanma maliyetlerinin artma ihtimali, reel sektöre sağlanacak kaynakların da pahalı ve kısa vadeli olma riskini beraberinde getirmektedir.

Fiyat istikrarını sağlamanın yanı sıra, döviz kurunu kontrol altında tutarak Finansal İstikrarı sağlamak amacıyla faizlerin yüksek seviyede

tutulması; mevcut güvensizlik ortamıyla birleşince veriler sorunun daha da büyüme riskini açıkça göstermektedir.

Big Short filminde veriler ve gözlemlerle büyük bir çoğunluğun olan bitenden haberdar olmadığı bir ortamda riskin büyüklüğüne pozisyon alarak bundan fırsat yaratan yatırımcıların verdiği dersler bugün için bizlere önem alınması gerektiğini göstermektedir. Bu önlemlerin ekonomi yönetimine alınması beklenirken, şirketler ve bireyler olarak bizlere alınması daha akıllıca. Şirketler likiditelerine ve nakit akımlarına gerektiğinde prim ödeyerek dikkat etmeli ve bireyler bu önlemleri tasarruf tedbirleri ile ortaya koymalıdır.

Ekonomide sisli bir vadiye giriyoruz. Ve navigasyon cihazı elimizde: Veriler. Rehberliği beklemek yerine, direksiyona geçmenin zamanı geldi.

Krizler, sadece sistemlerin değil, yarılmalarının da göstergesidir ve bazen bir ülkenin kaderi, gerçeği ilk görünenler gösterdiği cesarete bağlıdır.